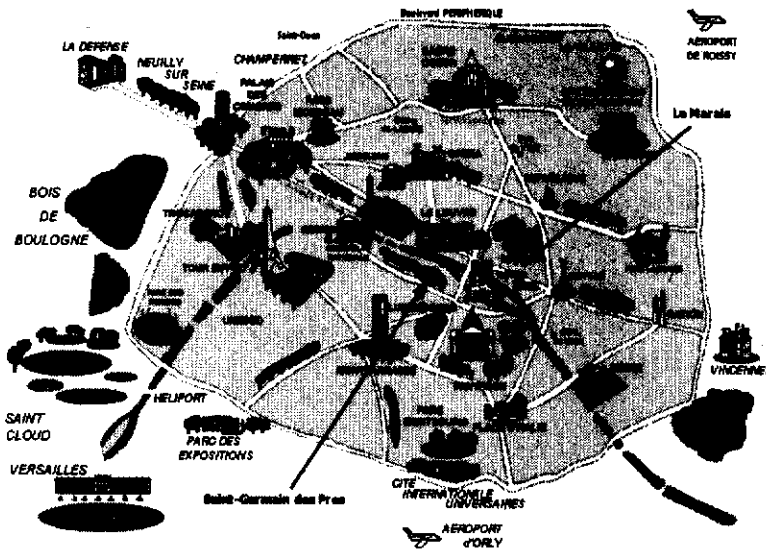

บทที่ 3 การศึกษาวัฒนธรรมประเทศฝรั่งเศส

1. ลักษณะสภาพทั่วไป (General Background)

ฝรั่งเศสนับได้ว่าเป็นประเทศที่มีอาณาเขตใหญ่ประเทศหนึ่งในทวีปยุโรป ก่อนที่รัสเซียจะล่มสลายออกเป็นรัฐเล็ก ๆ 15 รัฐ นั้น ถือได้ว่าฝรั่งเศสมีอาณาบริเวณพื้นที่เป็นอันดับสองรองจากรัสเซีย คือ มีพื้นที่ 212,900 ตารางไมล์ (547,025 ตารางกิโลเมตร) ประชากรมีประมาณ 56,596,000 คน (ข้อมูลปี ค.ศ. 1992) ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันแคทอลิก ซึ่งมีประมาณ 92 เปอร์เซ็นต์ มุสลิม 3 เปอร์เซ็นต์ และอื่น ๆ อีก 5 เปอร์เซ็นต์ ภาษาที่เป็น

ภาษาราชการคือภาษาฝรั่งเศส นอกจากนั้นก็จะมีภาษาพื้นบ้าน เช่น ภาษา Basque ภาษา Provençal เมืองหลวงของ ฝรั่งเศสคือ ปารีส (Paris) ซึ่งเป็นศูนย์รวมในทุกๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นการศึกษาอุตสาหกรรมและความทันสมัยต่างๆ อัตราการรู้หนังสือของประชากรฝรั่งเศสสำรวจเมื่อ

ปี ค.ศ. 1992 มีถึง 99 เปอร์เซ็นต์ สินค้าออกที่สำคัญของฝรั่งเศส คือ ผลิตภัณฑ์ทางเคมี ผลิตภัณฑ์ เครื่องยนต์ เหล็กและเหล็กกล้า เสื้อผ้า น้ำหอม รวมทั้งการบินพาณิชย์ (Webster's New Encyclopedic Dictionary, 1993 : 1542)

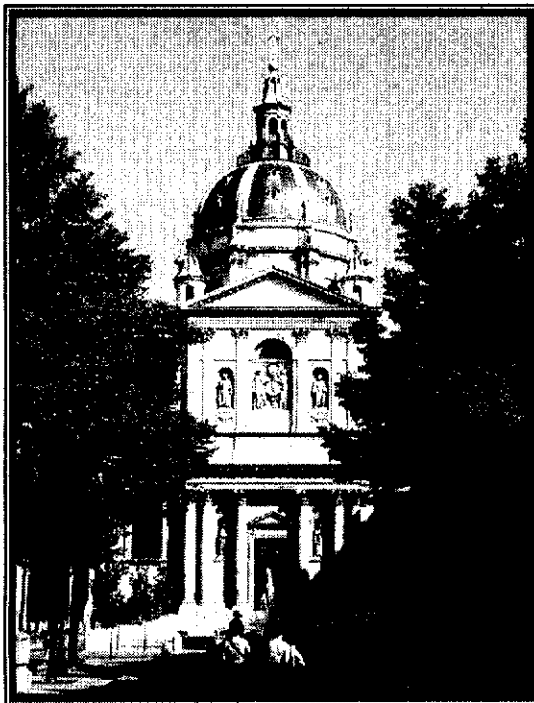
2. พัฒนาการทางการศึกษา (Development of Schooling)

การศึกษาของฝรั่งเศสนั้นสามารถแบ่งออกได้ให้เห็นความชัดเจน 2 สมัยคือ

1. สมัยก่อนปฏิวัติครั้งใหญ่ ค.ศ. 1789
2. สมัยหลังการปฏิวัติครั้งใหญ่ถึงปัจจุบัน

1. สมัยก่อนปฏิวัติครั้งใหญ่ ค.ศ. 1789

ดินแดนที่เป็นฝรั่งเศสในปัจจุบัน เมื่อก่อนนี้เคยเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรโรมัน เพราะฉะนั้นทั้งแนวคิดทางการเมือง การปกครองและการจัดการศึกษาจึงขึ้นอยู่กับอาณาจักรโรมันเป็นส่วนใหญ่ และโรงเรียนในสมัยก่อนนั้นจะเน้นหนักไปในการเตรียมตัวของผู้เรียน เพื่อที่จะเป็นพระสงฆ์หรือนักบวชตามแบบของโรมันและจะต้องออกไปอบรมและสั่งสอนแก่สามัญชนทั่วไป

จนกระทั่งถึงในศตวรรษที่ 5 ความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของฝรั่งเศสค่อนข้าง จะมีมากขึ้น โรงเรียนส่วนมากจะยังคงอยู่ในพระราชวัง (Palace School) และเน้นการสอนให้แก่พระมหากษัตริย์รวมทั้งลูกหลานขุนนาง (Royal Relatives) เป็นหลัก วิชาที่สอนคือ ไวยากรณ์ และวรรณคดีกรีก-ลาติน ดาราศาสตร์ วิทยาศาสตร์ รวมทั้งศาสตร์ทางการปกครอง การศึกษาของฝรั่งเศสในช่วงศตวรรษที่ 5 เจริญเรื่อยมาโดยไม่มีอุปสรรคในการจัดการศึกษาแต่ อย่างใด หนึ่งมีโรงเรียนประเภท Monastic และ Cathedral Schools

เป็นจำนวนมากตามเมืองใหญ่ ๆ ทั่วราชอาณาจักร เช่นที่ Paris Charters นอกจากนี้ยังมีโรงเรียนช่างฝีมือ (Graft Guilds) ตามส่วนภูมิภาคต่าง ๆ ด้วย สาเหตุที่เปิดโรงเรียนนี้ก็เพื่อฝึกนักเรียนให้มีความชำนาญในด้านอาชีพ (สังวร พิชยนทรโยธิน, 2528 : 68 - 72)

ต่อมาในศตวรรษที่ 11 ได้มี Guilds of Student ขึ้นที่เมือง Bologna เพื่อคุ้มครองสิทธิของนักศึกษาต่างชาติ ซึ่งต่อมากลายเป็นจุดเริ่มต้นของสมาคมประเภท Universitacts ซึ่งส่วนมากจะศึกษาเกี่ยวกับวิชาธรรมวิภาค มีการดำเนินการในลักษณะนี้เรื่อยมาจนถึงศตวรรษที่ 13 ช่วงปี ค.ศ. 1257 นักบวชชื่อ Robert de Sorbonne ได้ จัดตั้งมหาวิทยาลัย Sorbonne ขึ้น นับได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการตั้งมหาวิทยาลัย ต่อมาก็มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ตามเมืองต่างๆ ซึ่งถือว่าการต้องการของพลเมืองชาวฝรั่งเศสเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะในช่วงศตวรรษที่ 14 ถึง ศตวรรษที่ 16 สาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนทางด้านสังคม ได้มีการเปิดสอนเพิ่มมากขึ้นในมหาวิทยาลัย การศึกษาของฝรั่งเศสในช่วงนี้ดำเนินการมาด้วยดี หนึ่งเป็นเพราะฝรั่งเศสอยู่ในยุคฟื้นฟูทางการศึกษาอีกทั้งพระมหากษัตริย์และผู้นำทางการศาสนาให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาเป็นอย่างดี จึงทำให้การศึกษารุ่งเรืองมาก (Hessong, R.F. & Weeks, T.H., 1987 : 77 - 78)

ศตวรรษที่ 17 เป็นศตวรรษที่การศึกษาของฝรั่งเศสมีความเจริญมาก รูปแบบการจัดการศึกษามีทุกระดับชั้น เมื่อพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 ขึ้นครองราชย์ พระองค์ได้ทรงแต่งตั้งคณะกรรมการชุดหนึ่งขึ้นเพื่อดำเนินการตามนโยบายการศึกษาอย่างจริงจังในทุกระดับ จนกระทั่งในศตวรรษที่ 18 เป็นศตวรรษแห่งการเปลี่ยนแปลงของฝรั่งเศส โดยที่ประเทศประสบปัญหาทางด้านเศรษฐกิจอย่างรุนแรง ความฟุ่มเฟือยมากในราชสำนัก นอกจากนี้ยังมีช่องว่างระหว่างคนจนกับคนรวยแตกต่างกันมาก เกิดสภาวะที่เรียกว่า "ข้าวยากหมากแพง" ชาวนาถูกกดโกงจนไม่มีที่จะทำกิน จนถึงสมัยของพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 ได้เกิดการปฏิวัติครั้งใหญ่ในฝรั่งเศส คณะปฏิวัติได้ประกาศให้ฝรั่งเศสเป็นการปกครองแบบสาธารณรัฐและต่อมาก็กลายเป็นประเทศที่ปกครองแบบประชาธิปไตย

2. สมัยหลังการปฏิวัติครั้งใหญ่ถึงปัจจุบัน

ในศตวรรษที่ 18 นี้จะเห็นได้ว่ามีนักการศึกษาที่มีชื่อเสียงเกิดขึ้นมากมาย ศาสตร์หลาย ๆ แขนงได้เกิดขึ้น เช่น มานุษยวิทยา สังคมวิทยา จิตวิทยา เป็นต้น และรูปแบบทาง

การศึกษาในสมัยนี้จึงเริ่มเป็นจุดของการศึกษาแบบสาธารณะ (Public) หรือเพื่อปวงชน ตลอดจนความคิดที่ว่ามนุษย์เป็นของรัฐ และรัฐควรจะมีหน้าที่ให้การศึกษาแก่สมาชิกของตน (สุพัตรา สุภาพ, 2537 : 88) ลักษณะสำคัญของการศึกษาในศตวรรษนี้คือ ประชาชนทุกคนมีสิทธิที่ได้เข้าเรียนหรือได้รับการศึกษาเท่าเทียมกัน โดยแนวความคิดมาจากนักการศึกษาที่มีชื่อเสียงคือ Voltaire และ Turgot นอกจากนี้การศึกษาของฝรั่งเศสในสมัยนี้ยังได้รับแนวความคิดมาจาก Jean Jacques

Rousseau ซึ่งเขามีแนวความคิดว่าการศึกษาไม่ควรจัดการศึกษาเพื่อชีวิตในอนาคตควรให้เด็กได้นำประสบการณ์ที่ได้จากห้องเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน และสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้ อย่างมีความสุข ซึ่งตรงกับแนวปรัชญาการศึกษาสมัยใหม่คือ พัฒนาการนิยม (Progressivism) นอกจากนี้แนวความคิดนี้ยังมุ่งให้เด็กนักเรียนได้ใช้ชีวิตในสังคมประชาธิปไตยอย่างแท้จริง (Fravers, P.D., & Rebores, R.W., 1990 : 62 - 65) นอกจากนี้การศึกษาทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอุดมศึกษาจะอยู่ในความรับผิดชอบของรัฐบาลกลางโดยตรง

ในปี ค.ศ.1795 มีพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการจัดตั้งโรงเรียนในส่วนกลาง Ecoles Centrales และ Grandes Ecoles โรงเรียนเหล่านี้จะสอนเน้นหนักทางด้านวิทยาศาสตร์ และการบริหารการศึกษามากขึ้น

ปี ค.ศ.1833 การศึกษาของฝรั่งเศสตกอยู่ภายใต้การดูแลของราชวงศ์จูลาย (July Monarchy) ได้ออกกฎหมายกิโซ (Guizot) ซึ่งมีบทบัญญัติว่าในแต่ละเขตการศึกษา (Department) จะต้องมีโรงเรียนประถมศึกษาและเป็นการจัดการศึกษาแบบให้เปล่ากับประชาชนด้วย

3. ระบบการศึกษา (Educational System)

กฎหมายของประเทศฝรั่งเศส กำหนดไว้ว่า การศึกษาภาคบังคับของฝรั่งเศสมีทั้งหมด 6 ปี ซึ่งจะเป็นการเรียนในชั้นประถมศึกษา ระบบการศึกษาของฝรั่งเศสแบ่งเป็น 4 ระดับ คือระดับอนุบาลศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และ ระดับอุดมศึกษา

3.1 ระดับอนุบาลศึกษา (Pre – Primary School)

โดยส่วนมากแล้วครอบครัวของคนฝรั่งเศส มีจำนวนมากที่จะต้องออกไป ประกอบอาชีพนอกบ้าน เพราะฉะนั้นจึงนิยมส่งบุตรเข้าโรงเรียนอนุบาล เพื่อแบ่งภาระของ ผู้ปกครอง คนฝรั่งเศสนิยมส่งบุตรเข้าโรงเรียนอนุบาลตั้งแต่อายุ 2 ปี ซึ่งนับว่าเร็วกว่าประเทศไทยเพราะโดยส่วนมากคนไทยจะนิยมส่งบุตรเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลตอนอายุ 3 ปี การเรียนการสอนในระดับนี้ส่วนมากจะเน้นการเตรียมความพร้อมเพื่อเรียนต่อในระดับประถมศึกษาวิชาที่เรียนส่วนมากจะเป็นการฝึกระบายสี ร้องเพลง นับเลขเบื้องต้น สรุปแล้วคือ ยังไม่มีการเรียน วิชาใดอย่างจริงจัง

3.2 ระดับประถมศึกษา (Primary School)

การศึกษาในระดับนี้ถือว่าเป็นการศึกษาภาคบังคับ จะใช้เวลาเรียน 5 ปี โดยรับเด็กที่มีอายุระหว่าง 6 – 10 ปี แบ่งออกเป็น 3 ระยะดังนี้

3.2.1 **ชั้นเตรียมประถม (Cours Préparatoire)** จะใช้เวลาเรียน 1 ปี ซึ่งถือได้ว่าเป็นการเตรียมตัวเด็กเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาต่อไป มีข้อสังเกตประการหนึ่งคือ เด็กที่เข้าเรียนในชั้นอนุบาลแล้วไม่จำเป็นจะต้องเรียนในชั้นนี้ก็ได้

3.2.2 **ประถมศึกษาตอนต้น (Cours Préparatoire)** จะใช้เวลาเรียน 2 ปี เด็กจะเรียนคณิตศาสตร์ ภาษาฝรั่งเศส พลศึกษา

3.2.3 **ประถมศึกษาตอนปลาย (Cours Moyen)** จะใช้เวลาเรียน 2 ปี เช่นกัน ในระยะ 2 – 3 ปีที่ผ่านมาโรงเรียนประถมศึกษาตอนปลายได้เปิดโอกาสให้เด็กฝึกการทั้งทางร่างกายและจิตใจสามารถเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ และรัฐบาลฝรั่งเศสเองก็ให้ความสนใจมากขึ้น

3.3 ระดับมัธยมศึกษา (Secondary School)

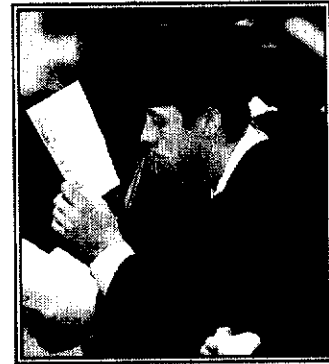
การมัธยมศึกษาของฝรั่งเศสแบ่งออกเป็น 2 ระดับคือ มัธยมศึกษาตอนต้นกับมัธยมศึกษาตอนปลาย

3.3.1 มัธยมศึกษาตอนต้น จะรับเด็กที่มีอายุระหว่าง 11 – 14 ปี โดยใช้ เวลาเรียน 4 ปี เรียกชื่อมัธยมศึกษาตอนต้นว่า The First Cycle การจัดชั้นเรียนแบ่งเกรดจากสูง ไปต่ำคือ 6 5 4 3 ซึ่งมัธยมศึกษาตอนต้นนี้จะเรียกชื่อว่า Colleges d' Enseignement Secondaire (CES) จะมีนักเรียนบางกลุ่มที่หลังจากเรียน 2 ปี แล้วจะเลือกสายเทคนิคศึกษา (Technical Education)

3.3.2 มัธยมศึกษาตอนปลาย (The Secondary Cycle) จะรับเด็กตั้งแต่ อายุ 15 – 18 ปี แบ่งออกเป็น 2 สายคือ

1. มัธยมศึกษาตอนปลายหลักสูตรระยะ ยาว (Long stream) จะเรียนจน สอบได้ Baccalaureate เพื่อเข้า ศึกษาต่อในระดับอุดมต่อไป ซึ่งจะมีโปรแกรมวิชาทั่วไปและวิชาชีพ ซึ่งโรงเรียนประเภทนี้เรียกว่า Lycee

2. มัธยมศึกษาตอนปลายหลักสูตรระยะ สั้น (Short stream) จะเปิดสอนวิชาชีพ (Technical Education) เฉพาะจบแล้วสอบได้ Certificat d' Aptitude Professionnelle (C.A.P) ซึ่งจะเรียน 3 ปี (Postlethwaite, T.N., 1988 : 270) นอกจากนี้จะมีหลักสูตรที่เรียน 2 ปี จบแล้วได้ประกาศนียบัตรที่เรียกว่า Brevet d' Etudes Professionnelle (B.E.P.)

ส่วนโรงเรียนมัธยมศึกษาของเอกชนส่วนมากจะอยู่ในความรับผิดชอบ Catholic bishops ซึ่งจะจัดการศึกษาสอดคล้องกับโรงเรียนมัธยมศึกษาทุกอย่างแต่อาจจะมีเปลี่ยนแปลง เพื่อเป็นจุดสนใจให้ผู้ปกครองนิยมส่งลูกหลานเข้าเรียน (Teese, R., 1986 : 247 – 259)

3.4 ระดับอุดมศึกษา (Higher Education)

การศึกษาในระดับนี้จะแบ่งออกเป็นหลายประเภท ส่วนแต่เป็นการมุ่งจัด การศึกษาต่อจากระดับมัธยมศึกษา เพื่อจุดมุ่งหมายเตรียมคนออกไปรับใช้สังคมต่อไปใน อนาคต

3.4.1 การฝึกหัดครู (Teacher Training) รัฐบาลแห่งชาติ (National government) จะมีหน้าที่จัดการฝึกหัดครู (Ecoles normales) ซึ่งการฝึกหัดครูของฝรั่งเศสใน สมัยก่อนปี ค.ศ.1960 นั้น คนที่จะออกไปเป็นครูประถมศึกษาที่มีอายุ 15 ปี จบมัธยมศึกษาตอน

ปลายจากนั้นเรียนการฝึกหัดครูอีก 2 ปี จนเป็นครูได้ แต่พอในปี ค.ศ.1990 รัฐบาลแห่งชาติได้จัดตั้งสถาบันฝึกหัดครูทุกเขตการศึกษา ซึ่งมี 26 เขต (Academics) จะสามารถผลิตครูในระดับที่มีความรู้เทียบเท่ากับมหาวิทยาลัยได้ และในช่วงปี ค.ศ.1992 ทุกภูมิภาค (Region) ของฝรั่งเศส จะมีเพียงสถาบันเกี่ยวกับครู 1 แห่งคือ Institutes d' Universites de Formation des Maîtres

นอกจากนี้ฝรั่งเศสยังมีสถาบันครุศึกษา (Institute of Pedagogical Studies) ซึ่งสถาบันนี้จะมีหน้าที่จัดประชุมสัมมนาและค้นคว้าวิจัยทางวิชาการ และสถาบันนี้จะเป็นผู้ประสานงานกับนักการศึกษาทั่วโลกในการแลกเปลี่ยนความรู้ แนวความรู้ รวมทั้งการศึกษาดูงานในต่างประเทศ สถาบันครุศึกษาของฝรั่งเศสยังเป็นแหล่งรวมเครื่องมือทางการศึกษา (สไลด์ทัศนศึกษา) เพื่อเชื้อหรือสนับสนุน (Facilities) ให้แก่ครูในโรงเรียนต่างๆ อีกด้วย

3.4.2 การศึกษาวิชาชีพ (Vocational and Technical Education)

โรงเรียนอาชีวะ จะใช้เวลาเรียน 2 ปี หลังจากที่ได้ประกาศนียบัตรจากมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนประเภทนี้ เช่น The Royal School of Engineering at Mezieres ก่อตั้งปี ค.ศ. 1749 นอกจากนี้ยังมีโรงเรียนประเภทเตรียม "prep" ที่เรียนเพียง 1 ปี เพื่อเข้าเรียนต่อใน National Veterinary Colleges หรือ Commercial Colleges

วิทยาลัยเทคนิควิชาชีพชั้นสูง [Higher Technical Colleges (SIS)] ซึ่งจะอยู่ในการดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ จะใช้เวลาเรียนประมาณ 5 ปี ได้ปริญญาเทียบเท่ากับปริญญาตรี การเข้าเรียนที่วิทยาลัยเทคนิควิชาชีพชั้นสูงค่อนข้างยาก เพราะถ้าสามารถเรียนจบได้แล้วนักเรียนจะไม่ประสบปัญหาการว่างงาน (Jallade, J.P., Lampoure, J. and Rontopoulou, J.L., 1993 : 48 - 59)

3.4.3 การศึกษาในมหาวิทยาลัย (University Studies)

นักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายแล้ว จะต้องสอบให้ได้ประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนปลาย (Baccalaureat) และสามารถเข้าเรียนได้ในชั้นปีที่ 1 ก่อน (เป็นการสอบคัดเลือกภายในตัว) เนื่องจากมหาวิทยาลัยในฝรั่งเศสมีจำนวนจำกัดในการศึกษา แต่นักศึกษาเรียนต่อ 2 ปีก็จะได้รับอนุปริญญา หรือที่เรียกว่า De.U.G. เท่ากับ Diploma of General) โดยทั่วไปการศึกษาในระดับนี้แบ่งเป็น 3 ระดับคือ

ระดับหนึ่ง ใช้เวลาเรียน 2 ปี สำเร็จแล้วจะได้รับอนุปริญญา

ระดับสอง นักศึกษาจะต้องใช้เวลาเรียน 2 ปี สำเร็จแล้วจะได้รับ
ปริญญาตรี (Licences) หรือปริญญาโท (Maitrises)

ระดับสาม ใช้เวลาเรียนตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป สำเร็จการศึกษาแล้วจะ
ได้รับปริญญาโทหรือปริญญาเอกตามสาขาวิชา ระยะเวลาเรียนในระดับนี้ไม่มีการกำหนดระยะเวลา
เรียนที่แน่นอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถของนักศึกษาในการนำเสนอวิทยานิพนธ์ (Dissertation)
หนึ่ง การเรียนในระดับปริญญาเอกนั้นนักศึกษาสามารถเลือกทำวิทยานิพนธ์อย่างเดียวกันก็ได้
หรือไม่ก็เรียนกระบวนวิชา (Course Work) แล้วควบคุมไปกับการทำวิจัยเสร็จแล้วมาสอบและได้รับ
ปริญญาไป

3.4.4 การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาพิเศษ (Adult Education and Special Education)

การศึกษาอีกประเภทหนึ่งที่รัฐบาลฝรั่งเศสให้ความสนใจเป็นพิเศษใน
ปัจจุบันคือการศึกษาผู้ใหญ่ ซึ่งจะเน้นการศึกษาตลอดชีวิต (Life-long Education) โดยมุ่งให้
องค์ความรู้แก่ผู้ใหญ่ในการเพิ่มทักษะด้านการอ่านเป็นพื้นฐาน (Limage, L.J., 1986 : 50 – 72)
การศึกษาผู้ใหญ่จะมีหลายลักษณะ เช่น การศึกษาวิชาชีพเบื้องต้น เพื่อเสริมสร้างให้ผู้รับ
การศึกษาเป็นคนงานฝีมือพิเศษและมีความสามารถ ส่วนการศึกษาวินิจฉัยเพื่อคนปลายผู้ที่ได้รับ
การศึกษาสามารถที่จะทำงานเป็นเจ้าหน้าที่เทคนิคและเจ้าหน้าที่บริหารงานชั้นกลางได้ ในช่วงปี
ค.ศ.1971 ฝรั่งเศสได้ออกกฎหมายฉบับหนึ่งซึ่งกล่าวถึงการศึกษาวินิจฉัยเทคนิคและการศึกษา
เพิ่มเติม โดยกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดว่า พนักงานสามารถลาศึกษาต่อเพิ่มเติมได้ 1 ปี หลังจาก
ที่ทำงานมาจนครบเวลา 3 ปี แล้วส่วนการศึกษาพิเศษนั้น รัฐบาลฝรั่งเศสได้จัดตั้งโรงเรียนขึ้น
ให้แก่เด็กพิการรวมทั้งเด็กที่มีปัญหาเลิศต่างๆ ขึ้นตามเมืองใหญ่ๆ ซึ่งเด็กที่มีความผิดปกติ
ทางด้านร่างกายสามารถเข้าศึกษากับนักศึกษาปกติได้

4. การบริหารการศึกษา (Educational Administration)

การบริหารการศึกษาของฝรั่งเศสนั้นจะเป็นแบบศูนย์รวมอำนาจ (Centralization)
ซึ่งหมายถึงอำนาจทุกอย่างจะอยู่ที่ส่วนกลางทั้งหมด ท้องถิ่นจะเป็นผู้รับนโยบายไปปฏิบัติซึ่ง
จะไม่มีอำนาจที่จะตัดสินใจทำอะไร การดำเนินงานทางการศึกษาของฝรั่งเศสนั้นจะต้องได้รับ
อนุญาตจากส่วนกลางซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจะเป็นผู้บริหารการศึกษา รัฐมนตรี

ช่วยว่าการกระทรวงเป็นผู้ตรวจราชการ โดยมีสภาคณะที่ปรึกษาช่วยบริหารงาน ส่วนการบริหารงานในระดับอุดมศึกษานั้น รัฐบาลกลางจะลดบทบาทของตัวเองลงแต่ยังจะต้องอยู่ภายใต้การดูแลของรัฐบาล นับตั้งแต่มีการรวมประเทศต่างๆ ในยุโรปเป็นสหภาพยุโรปแล้ว (European Union หรือ E.U.) การบริหารการศึกษาของฝรั่งเศสก็มีความคล่องตัวเพิ่มมากขึ้น เพราะต้องให้สอดคล้องกับประเทศต่าง ๆ (ธงชัย สมบูรณ์, 2540 : 5)

หลังจากเสร็จสิ้นสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา ฝรั่งเศสได้มีความเคลื่อนไหวในด้านการศึกษามากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการบริหารงานทางการศึกษา ซึ่งมีรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าในสำนักงานรัฐมนตรี (Advisory Counsel) และมีเจ้าหน้าที่ประจำสำหรับให้คำแนะนำช่วยเหลือกระทรวงศึกษาธิการด้วยการเป็นสำนักงานกลางที่คอยอำนวยความสะดวกทางการศึกษา จึงทำให้กิจการทางการศึกษาดำเนินไปได้โดยสะดวก

การบริหารโดยทั่วไปได้แบ่งออกเป็น 4 หน่วยคือ

1. การบริหารการศึกษาของชาติ (Nation)
2. การบริหารการศึกษาของกรมกอง (Department)
3. การบริหารของหน่วยต่าง ๆ 23 หน่วย (Academics)
4. การบริหารการศึกษาของเทศบาล (Commune)

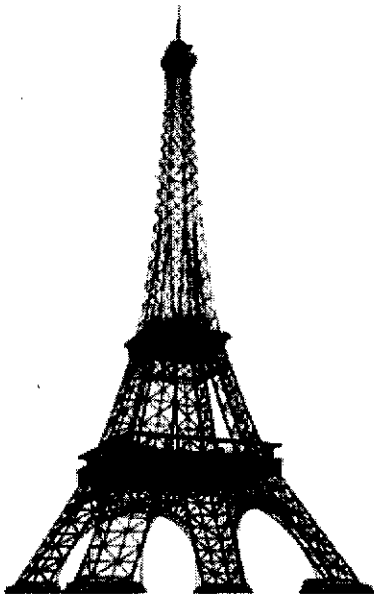
ทั้ง 4 หน่วยนี้ขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รับผิดชอบต่อสภาการศึกษาแห่งชาติ (Chamber of Deputies) อีกต่อหนึ่ง สำหรับการจัดการศึกษาในระดับวิชาอาชีวศึกษาขั้นสูงนั้นรัฐได้ออกกฎหมาย ปี ค.ศ. 1885 (พ.ศ. 2428) ควบคุมไว้ด้วยและกฎหมายปี ค.ศ. 1886 (พ.ศ. 2429) ได้บัญญัติให้มหาวิทยาลัยมีข้อบังคับของตนเอง

หน้าที่ของรัฐในการบริหารการศึกษาของโรงเรียน

1. สร้างโรงเรียนขึ้นให้พอกับจำนวนนักเรียน
2. ตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูขึ้นหลายแห่ง
3. ตัดวิชาศาสนาออกจากหลักสูตรชั้นประถมศึกษา (ปัจจุบันแยกการศาสนาออกจากการศึกษาทั้งหมด)
4. ให้โรงเรียนสอนวิชาหนักไปทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

5. ตั้งมหาวิทยาลัยของรัฐขึ้น 15 มหาวิทยาลัย
6. ตั้งโรงเรียน ลิเซ่ Lycée และคอลแลจ College สำหรับสตรี
7. ออกกฎหมายประถมศึกษาบังคับให้เด็กเข้าเรียนอายุระหว่าง 7 – 13 ปี (ปัจจุบันขยายเป็น 6 – 16 ปี)

กระทรวงศึกษาธิการของประเทศฝรั่งเศสได้แบ่งเขตการศึกษาทั่วประเทศออกเป็น 23 เขต เรียกชื่อแต่ละเขตว่า Academic Educational Region แต่ละเขตมี Rector เป็นหัวหน้า

ผู้อำนวยการกิจการของการอุดมศึกษา (Higher Education) และการศึกษาแขนงอื่นๆ และได้กำหนดให้เมืองหนึ่งหรือเขตหนึ่ง มีมหาวิทยาลัยอยู่หนึ่งแห่ง มีอธิการบดี และสภาบริหารทำหน้าที่นิติและควบคุมการศึกษาในภาคนั้นๆ มหาวิทยาลัยมีอำนาจหน้าที่ควบคุมโรงเรียนและสถานศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และสถาบันอุดมศึกษาในเขตของตน

โรงเรียนและสถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นของรัฐ ดังนั้นจึงอาศัยงบประมาณของกระทรวงศึกษาธิการและต้องอยู่ในความควบคุมดูแลของกระทรวงด้วย ส่วนสถานศึกษาทางเทคนิคสังกัดกระทรวงอื่น (พิมพ์พรรณ เทพสุธานนท์ และคณะ, 2528 : 128 - 129)

5. บทสรุป (Conclusion)

การศึกษาของฝรั่งเศสแต่เดิมนั้นเน้นการศึกษาในหมู่มชนชั้นสูง เพื่อออกไปประกอบอาชีพเป็นขุนนาง ปกครองเขตต่าง ๆ ส่วนการศึกษาของบุคคลทั่วไปนั้นเน้นการเรียนการประกอบอาชีพพื้นฐานและการเรียนภาษาลาติน โดยมุ่งส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ (Scholasticism)

ต่อมาโดยเฉพาะในศตวรรษที่ 19 ฝรั่งเศสเริ่มให้ความสนใจแก่การศึกษาเพื่อปวงชน (Public Education) แนวการศึกษาเป็นแบบมนุษยศาสตร์ (Classica Humanism) มากขึ้น ซึ่งได้เน้นถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (Individuality) และความสามารถของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ

ทางการเรียนการสอน ฝรั่งเศสมีแนวโน้มไปทางสหรัฐอเมริกาเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะกลยุทธ์ในการสอนที่เรียกว่า Learning by doing เน้นให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติมากขึ้น ลักษณะที่เห็นเด่นชัดอีกประการหนึ่งของการศึกษาฝรั่งเศสก็คือ มุ่งพัฒนาความปราดเปรื่อง โดยเฉพาะ ในสาขามนุษยศาสตร์ วิชาที่เด่นมากคือ กฎหมาย แต่ฝรั่งเศสเองก็มีข้อบกพร่องทางการศึกษาเช่นกันคือ ระบบรวมอำนาจไว้ส่วนกลาง (Centralization) ซึ่งส่งผลต่อการกระจายอำนาจทาง การศึกษาน้อยมาก

การที่ประเทศฝรั่งเศสให้ความสำคัญของการศึกษาในรูปการศึกษาเพื่อความ ปราดเปรื่องและมุ่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นสำคัญ ถึงแม้ว่าระบบการบริหารงานของการศึกษา ค่อนข้างมีความคล่องตัวน้อย แต่ในปัจจุบันชาวฝรั่งเศสมีความต้องการการศึกษาเพิ่ม มากขึ้น ตลอดจนความต้องการผู้ที่มีความรู้ความสามารถเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้การศึกษาของฝรั่งเศส มุ่งการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาเป็นสำคัญ

บรรณานุกรม

- ธงชัย สมบูรณ์. "อุดมศึกษาของยุโรปภายหลังการรวมสหภาพยุโรป", *ข่าวบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง*. 4(กันยายน, 2540) : 5.
- พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์ และคณะ. *ปฐมนิเทศการศึกษาปัจจุบัน*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2528.
- สังวร พิชเณทรโยธิน. *ประวัติการศึกษาตะวันตก*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- สุภัตรา สุภาพ. *สังคมวิทยา*. (พิมพ์ครั้งที่ 16) กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2537.
- Fravers, P.D., & Rebore, R.W. *Foundations of Education*. (2 nd ed.) U.S.A. : Prentice - Hall, Inc., 1990.
- Hessong, R.F., & Weeks, T.H. *Introduction to Education*. New York : Macmillan Publishing Company, 1987.
- Jallade, J.P., Lampoure, J. and Rontopoulou, J.L, "Tertiary Diversification in France and the Conditions of Access" In *Higher Education in Europe*. Gellert, C. (ed), Great Britain : Bookcraft Ltd., 1993.
- Limage, L.J. "Adult Literacy Policy in Dustrialised Countries". *Comparative Education Review*. 30 (2, 1986) : 50 - 72.
- Postlethwaite, T.N. *Encyclopedia of Comparative and National System of Education*. Great Britain : A wheaton & Co. Ltd., 1988.
- Teese, R. "Private Schools in France". *Comparative Education Review*. 30 (May, 1986) : 247 - 259.
- www.nyu.edu/education/teachlearn/ifte/img2.gif

